

O počítačích

Petr Kukul

**převážně
nevážně**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Tyto fejetony vycházely v letech 2005–2006 na portále www.DSL.cz.

O počítačích převážně nevázně

Petr Kukul

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
jako svou 2761. publikaci

Počet stran 72
První vydání, Praha 2007
Copyright © Grada Publishing, a.s., 2007

V knize použité názvy programových produktů, firem apod. mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

ISBN 978-80-247-2065-4 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6006-3 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

Obsah

Ozvi se, Barbaro!	6
E-schíza.....	9
Níž, miláčku, a teď doleva.....	12
Báječný nepokrytý svět	15
Orchestriony mobilní komunikace.....	19
Jak mluvit se svým počítačem.....	22
Implementing Czech Language	25
Grafík na slajdíku.....	28
Spící múza ajtíků	31
Virus Vladko, spam Sunny	34
<smile></smile>	37
Hazard zvaný myšlení	40
Vítejte v expertním světě.....	43
E-learning si rozvracet nedáme!	46
O čtení ze zdi a jiné magii.....	50
Docente, natoč to!.....	53
Mluvíte smajlsky?	57
Vymřou ajtíci po meči?.....	60
Co se pije v IT	63
S cédéčkem na prsou!	67

Ozvi se, Barbaro!

Tuhle mi psala Barbara. Nabízela mi – promiňte mi tu otevřenost – Viagru. Trochu mě to vyděsilo. Nemohl jsem se na Barbaru vůbec upamatovat. Jestliže mě vybízí ke koupi podpůrného prostředku, muselo jít o nějaké fiasko, říkal jsem si.

Jenže tohle zjištění okruh výběru nijak nezúžilo. Hystericky jsem prolistoval diář. Samé Jiřiny, Heleny a Jitky. Barbara ani jedna. Ještě mě napadlo, že bych se mohl zeptat manželky. Ta o mé mizerné paměti ví, takže mi nekupuje Viagru, ale kapsle s výtažkem z Ginga a většinu věcí si pamatuje za mě. Nakonec jsem se rozhodl dát si tři Ginga najednou a počkat, jestli si nevzpomenu sám.

Za dva dny napsal Geoffrey. Nevím, kde vzal můj e-mail. Možná mu ho dala ta mrcha Barbara. Aspoň že jsem si mohl být jist, že s Geoffreyem jsem nikdy nebyl, to bych si pamatoval určitě. Geoffrey mě zval do nějakého klubu. Když jsem si odkaz rozkliknul, myslel jsme si nejprve, že to jsou stránky městských jatek. Byly velmi nekonvenční; říkal jsme si, že na jatkách mají fakt kreativního webdesignera. Geoffrey ale dál psal, že se tam skvěle pobavím, takže o jatka asi nešlo (tedy

jestli Geoffrey nějak neujíždí na hovězím pajšlu). Postupně jsem vyloučil i prosekturu, turecké lázně a věznicí třetí nápravně výchovné skupiny s ostrahou. Pod jedním z odkazů jsem mezi stovkami poněkud monotematických fotografií na okamžik zahlédl také obličej. Byl mi nějak povědomý. Doufám, že to nebyla Barbara. Nemá sice kousek taktu, ale tohle by si snad přece jen nezasloužila.

Další e-mail mi ještě téhož dne přišel v čínských znacích. Nebo v japonských – nejsem schopen odlišit katakanu od ideografického písma lidu od Žluté řeky. Takže teď ani nevím, jestli mi odesílatel nabízel Toyotu nebo zaručeně originální teplákovou bundu Adidas. Snaživě jsem se pokoušel alespoň v některých obrázcích poznat, co představují, když už si s tím někdo dal takovou práci. Jeden znak mi tam připomínal můj regál na šanony, jeden vypadal jako domek v záplavové oblasti dva dny po návratu řeky do koryta a podle tvaru jednoho znaku až skoro na konci mě na chvíli napadlo, že píše buď Barbara, nebo Geoffrey.

Den nato mi napsal Joshua Jackson. Podle jména to mohl být rabín, co zběhl k šoubyznysu. Čekal jsem, že mě bude zvát na koncert, kde bude tři hodiny rapovat Pentateuch, ale vážně mě zklamal. Chtěl, abych si od něj koupil nějaký software. Dokonce to ani nebyl software na úpravu audiozáznamu, takže jestli dělá Mojžíš-revival aspoň jako hobby, nemůže to v práci ani moc uplatnit.

Moje popularita den ode dne rostla. Scott mě pozval k sobě do hotelu (trochu nevychovaně připojil i ceník, snad abych viděl, co je do mě ochoten vrazit), Gary mi nabídl, abych odebíral jeho časopis, a dvě banky mi chtěly z fleku půjčit. Když si pomyslím, jaké dusno kolem toho nadělají naše peněžní domy, říkám si, že se mají od Západu ještě hodně co učit. Taky mi tři personální agentury nabídly, že mi seženou zaměstnance, ale vzhledem k tomu, že jsem sám

vykořisťován, nemám na vykořisťování jiných pomyslení. Co sám nechceš, aby ti činili druzí, nečiň ty jim!

Dojalo mě, když se ozvali i Rusové. Jelena mě zvala na seminář o marketingu. Moc jsem se těšil. Jakožto Husákovo dítě (*klid, tati, to je jen taková metafora*) brilantně čtu v azbuce a doposud mám v živé paměti sovětské komsomolky, které k nám přijížděly v rámci měsíce československo-sovětského přátelství. Vzpomínka na družnou slovanskou náтуру dívek z tundry mi před vnitřní zrak přivedla léta zasuté obrázky z dávných let. Že jsem se semináře nakonec nezúčastnil, bylo zaviněno jen tím, že manželka nesdílela moje přesvědčení o významu akce pro mou budoucí pracovní a společenskou kariéru.

Asi po týdnu mi moji přátelé Gary, Scott a Geoffrey přestali psát. Neozval se už ani rapper Joshua, dokonce ani příslovečně zdvořilí Japonci mi nepřáli hezký víkend. A k dovršení všeho se odmlčela i Barbara. Přemýšlel jsem, čím jsem ty dobré lidi zklamal, a chodil po firmě se svěšenou hlavou. Na nejhlubším dně mých splínů mi náš systémák oznámil: Konečně jsem ti nasadil antispam. Už tě ty e-mailly s nabídkou Viagry, kradeného softwaru a konferencí otravovat nebudou.

V první chvíli jsem myslel, že ho zabiju, ale ovládl jsem se. Promiňte mi to, přátelé. Nezlob se Geoffry, odpusť Jeleno – neměl jsem tušení. Už jsem dal všechno do pořádku, tak se, prosím vás, ozvěte. Hlavně ty, Barbaro. Stýská se mi.

E-schíza

Nedávno spadl Seznamu server, co na něm běhá e-mail. To není žádné žalování, většina z nás to ví. Není to konec konců ani bůhvíjaká ostuda. Jindy spadly zase jiné servery, nehledě na to, že server prostě někdy spadnout musí. Komu nespadol server, není chlap!

Jakkoli jsem měl pro situaci pochopení, nějaký soukromý e-mailový účet jsem prostě potřeboval. Založil jsem si tedy obratem schránku u nejmenované konkurence. Bohužel Centrum už tuhle službu taky nabízí nějaký ten pátek, takže moje jméno ve všech modifikacích bylo obsazené. Potěšilo mě sice, že je nás na světě tolik, na druhou stranou jsem nemohl nevidět stinné stránky téhle populační exploze. Jednak každý Kukul navíc znásobí hněv účastníků diskusí ke článkům na webu DSL, jednak už patrně nikdy nebudu mít schránku.

Chorobně totiž zapomínám. Uvést v adrese svého e-mailu jméno s nějakým pořadovým číslem je sice příjemně jednoduché řešení, pro mě je to ale totéž, jako opsat před zavináč druhou kapitolu z Bagavaghíty. Nikdy už si na něj nevzpomenu.

Když už to vypadalo, že začnu chovat poštovní holuby, napadla mě spásná myšlenka. Vzpomněl jsem si na posměš-

nou školní přezdívkou, jíž jsem tolikrát proklel. Jak mi byla nyní dobrá! Podle očekávání byla volná, a já měl konečně zase soukromý účet. Hned jsem si z něj odeslal testovací e-mail do práce, pak na rodinnou adresu, co používáme v domácím Outlooku, a nakonec ještě na starou schránku na Seznamu pro případ, že by to Ivo ještě někdy rozchodil. Existenci své nové schránky jsem pak udržel v paměti ještě plných sedm minut.

Druhý den, ledva jsem posnídal dva lecitiny a vykouřil svůj každodenní svitek listů z Ginga, jsem se odebral do práce. V lehkém oparu vůně první kávy jsem se jal zasluhovat si plat. V Outlooku bylo pár pracovních e-mailů, nějaké fotky od kolegyně, co v dospělém věku propadl kouzlu anatomie – a zmatený e-mail od nějakého chudáka s naprosto pitomým jménem.

Psal mi, že jde o nějaký test. Protože si zakládám na své občanské angažovanosti, odpověděl jsem mu obratem, že jsem ochoten se testu zúčastnit. Ať mi pošle otázky. Podle všeho šlo o nějaký opravdu důležitý test, protože tentýž e-mail jsem objevil také v domácí poště po návratu z práce. Také z rodinného účtu jsem odpověděl ve stejně angažovaném duchu a očekával věci příští.

Další den naskočil Seznam. Vzpomněl jsem si při té příležitosti na to, že jsem jeho výpadek řešil paralelní schránkou. Po třetí cigaretě z listů jinanu jsem si vzpomněl, co musím naklapat před zavínáč.

Ve schránce byl e-mail od nějakého šílence, který se jmenoval jako já, a chtěl, abych mu položil nějaké otázky. Moje čerstvá zkušenost z hlavního nádraží mi napověděla, že to nevěstí nic dobrého. Jakýsi usměvavý pán se mě tam ptal, jestli mi může položit pár otázek o smyslu života a pak chtěl, abych si nějaké položil sám. Nakonec mi věnoval knížku Otázky mladých lidí. Mladí lidé se v ní ptali Jehovy, jak se jmenuje a jestli mohou na rande chodit vedle sebe, nebo jen za sebou. Jehova říkal, že je to fuk, hlavně ať spolu chodí až po svatbě.

Řekl jsem si, že udělám fanaticovi radost, abych si mohl odškrtnout každodenní dobrý skutek, a poslal mu otázky: co soudí o příčinách krize rodiny, zda má Bible pravdu a jak se jmenuje Jehovova ségra. Poslal jsem mu to na oba účty, ze kterých mi psal.

Do práce i domů mi pak začaly chodit strašně divné e-maily. Vůbec jsem jim nerozuměl, ale neměl jsem to srdce nechat je bez odpovědi. Abych měl klid, založil jsem si schránky ještě na třech dalších portálech, jenže to všechno bylo jen horší. Začali mi psát další tři lidi, vůbec jsem to nestíhal sledovat. Taky jsem zjistil, že se navzájem znají, protože si kolikrát psali i mezi sebou.

Nakonec už jsem nedělal nic jiného, než střídavě otvíral některou se svých sedmi schránek a psal lidem, co mi zničilo život. Teď už jsem ale v pohodě. Lidé, u kterých jsem ubytován, chodí pomalu a tiše, mají bílé oblečení a chovají se moc hezky. Povídáme si z očí do očí, nikde tu není přístup e-mailu. Když tu počkám dost dlouho, možná na mě ti lidi, co mi pořád psali, zapomenou.

Níž, miláčku, a teď doleva

Jsem venkovan. I můj kolega je venkovan. Jsme v podstatě dost ruralistická firma. Luxusní možnost pomazlit se po libosti se slípkami či rozverně načutnout psíka je ovšem vykupována časovými ztrátami a nepohodlím dojíždění. Uvítal jsem proto, když mi kulak tuhle večer nabídl, že mě svezde domů – oba žijeme týmž směrem od Prahy.

Ledva jsme usedli, vyňal kolega ze záhradří GPŠku a pohybem varietních mágů ji zasunul do držáku na palubní desce. Demonstraval jsem úžas, kterýžto účín na mou psychiku kolegovi zalahodil tak, že polohlasně zařžál. Vyrázili jsme.

Sledoval jsem věcičku s nelíčeným zájmem. Sedlák navo-lil cílovou destinaci kdesi uprostřed polabských lužních lesů a na displeji se objevila mapa se žlutou šípkou doporučující nám směr. Z kolegova výkladu o principu té věci jsem pochopil asi tolik, že nějaké družice do zblbnutí hlásí, kolik je hodin. Podle toho, která se o kolik sekne, pozná přijímač na naší palubní desce, kde zrovna je. Vzpomněl jsem si, jak mě v Pionýru učili poznat podle postavení hodinových ručiček na ciferníku a postavení slunce na obloze, kde je jih, a hned jsem se s touhle dovedností vytasil. Kolega se

ovšem (po mém soudu dost prostoduše) zasmál a pravil, že tenhle systém je přece jen maličko jiný.

Rozhodl jsem se tedy chovat se k podezřelému technologickému zázemí celé té věci s okázalou přezíravostí. O to větší zájem jsem upřel k softwaru, který bezduché souřadnice oblékal do kabátu dálnic, silnic a uliček, podél nichž naskakovaly a znovu se ztrácely čerpací stanice a fast-foody.

Daleko nejvíc mě ovšem nadchla slečna, co z reproduktoru GPSky průběh naší jízdy komentovala. „Po padesáti metrech odbočte doleva,“ řekla například kolegovi – a ten po padesáti metrech odbočil doleva. Byla to naprostá idyla – chovali se jako mladý manželský pár na prvních dvou kilometrech cesty do Chorvatska. Líbánky trvaly až do chvíle, kdy kolega sjel z dálnice, aby mě po rozmlácených okreskách zavezl pod rodný krov.

„Po sto metrech odbočte doprava,“ zavelela dívenka mému kamarádovi, aby ho tak navedla zpátky na dálnici. V paměti GPS měla jasně dáno, že ho má dovést k domácímu krabu, a zjevně z toho nehodlala slevit. Kamarád se machisticky zazubil a s gustem zahnul doleva. Jsem přes patnáct let ženatý, takže jsem se přirozeně přikrčil v očekávání nějaké afektované poznámky typu: Ty jsi snad hluchej, nebo co!? Jasně jsem ti přece řekla... Jenže nic takového se nestalo.

Kousek za dálničním přivaděčem to holka zkusila znovu: „Po sto metrech se obraťte, je-li to možné,“ zavrkala. Ucítíl jsem sotva znatelný tlak, který mě lehoučce vmáčkł do sedadla. Kolega se zřejmým požitkem prolétł křižovatku a nekontrolovaně mu zacukal koutek. Otočil jsem se na něj s rostoucím podezřením. Chvilí váhal, ale pak se ke mně obrátil – a omluvně se zakřenil! Došlo mi to.

Povolil jsem si kravatu a rozepnul košili. Kámoš si zapálil. Cestu od sjezdu z dálnice, která normálně trvá tak čtvrt

hodiny, jsme jeli dobrých 40 minut. Pokaždé, když nám holka zavelela, co a jak, si kámoš odklepl popel na palubní desku, já si posunul sedačku a natáhl nohy – a vyrazili jsme opačným směrem.

Když jsme přijížděli k našemu domu, povídá mi: „Jezdíte někdy na rodinný výlety? Takový ty s namazanými chleby a hradem, co má příští prohlídku přesně ve tři? Klub českých turistů prý pro GPSku zpracoval i mapy turistických tras. Už dlouho se chystám, že si v sobotu jednou vyjedu do Českého ráje sám. Kdybys chtěl, zvu tě.“

Když jsem večer uléhal na manželské lože, dozníval ve mně ještě ten povznášející pocit z cesty domů. Cítil jsme se opravdu skvěle. V tom nejlepší rozmaru jsme se touživě přivinul k ženě a sjel jí rukou po zádech přes boky ke klínu. Něžně zavrnila a otočila se ke mně. Putoval jsem rukama po krajině jejího těla, když mi najednou zašeptala do ucha: „Výš. Výš – a teď trochu doprava...“

Měl jsme pocit, že mi hlavou zrovna prolétly všechny ty družice, co říkáj mému kamarádovi, kudy mě má vézt domů. Pevně jsem to teplé ženské tělo sevřel a pomalu, chrčivě pronesl: „Tak – to – ani – náhodou!“

Když jsem se druhý den probudil, vonělo v kuchyni kafe a žena se culila, jak když zrovna típla jointa. „Včera jsi mě fakt překvapil,“ povídá mi. „Netušila jsem, jakou máš pořád fantazii. Že jste zas v práci stahovali nějaký prasárny?“

Tomu bys nerozuměla, pomyslel jsem si. Družice, časový impulsy, prostě vyzrálá technologie. Nahlas jsem ale řekl jen: „Nestahovali,“ a odešel do koupelny. Po třech metrech chůze přes obývací jsem odbočil doleva a v chodbě po metru doprava. Tak jako každý den...

Báječný nepokrytý svět

Byl jsem tuhle v divadle. Já vím, není to zas až taková bomba, abych na tom postavil článek. Koneckonců ani fakt, že šlo o představení jednoho muže, z toho nedělá velkou senzaci – divadla dneska šetří, kde můžou. Důvod, proč tady prezentuji svou pokročilou kulturnost, je vlastně banální: Onen jeden muž totiž před začátkem představení standardně požádal publikum o vypnutí mobilních telefonů a v průběhu večera téma ještě jednou otevřel.

Hovořil o tom, že některá divadla se dnes chlubí tím, že v prostoru jejich hlediště není signál. Takže i když si někdo mobil vypnout zapomene nebo to z manažerské pýchy odmítne, příliš to nevadí. Tuhle konkurenční výhodu mají zejména suterénní divadla. Pokud se pak náhodou někde nějaká scéna nově staví, rovnou se přemýšlí, jak tohle odstínění signálu konstrukčně zajistit. To mě nemálo zaujalo: Nepřítomnost signálu jako pozitivní rys.

Vlastně je to docela přirozené. Čipy zašité pod kůži, které by umožňovaly lokalizovat jakéhokoli člověka kdekoli na světě, byly v osmdesátých letech vděčným námětem nejedné knížky vědeckofantastického žánru. V hospodách jsem pak sem tam zachytil diskuse typu: Ty by sis dal zašít

čip? Dal? Já bych si ho teda zašít nedal. Bych si ho hned vyrval, kdyby mi ho zašili. Vole.

Dneska se předháníme v tom, kdo si pořídí ten nejnovější. Nikdy se ho nikdo z nás nezbaví, přestože to představuje daleko menší úsilí než chlapácky si vytrhávat zařízení zašité pod kůží. Sem tam ho někdo z nás na chvíli nervózně odloží, možná vypne na noc, ale ráno si ho zapíná dřív, než zapije svá antidepresiva. Samozřejmě, mluvím o mobilu. A překvapivě nemluvím o technických možnostech lokalizace konkrétního přístroje s přesností na desítky metrů, možná na metry. Mluvíím o partnerech, rodičích a tak.

Například moje žena naprosto ztratila všechny dobré návyky, které měla v éře pevných linek. (Machruju tady takhle proto, že moc dobře vím, že žena tyhle stránky nečte. Přesněji nečte nic, co píšu; pokládá to za věc duševní hygieny.) Nejde o to, že se například nepředstavuje (přece vidíš, kdo ti volá, ne?), ale zejména o to, že úvodní pozdrav nahradila lokalizační frází: Kde jsi?

Tento trvalý dohled je totiž daleko nebezpečnější než jakékoli sledování tajnými službami přes družici. Jednak tajné služby naprosto nezajímá, jestli jsem U Kulatý báby nebo U Huličků. Pokud bych už nějakou tajnou službu zajímal (což je asi stejně pravděpodobné, jako že bych zajímal tu černovlásku, co dělá ve čtvrtém patře v budově naproti), bude moji polohu definovat souřadnicemi zeměpisné šířky a délky nebo něčím takovým. Moje žena ji naopak definuje vzdáleností příslušného místa od našeho společného trvalého bydliště. Tu pak uvede do vztahu k rychlosti prostředků hromadné dopravy a sdělí mi, kdy asi tak budu doma. Tak to budeš kolem páté doma, zašvitoří. To je skvělé, pojedeme nakupovat. Nechápe bohužel, že být půl hodiny od domova a být u Kulatý báby jsou dvě zatraceně odlišné věci.

Takovouhle lokalizaci lze zdánlivě snadno ošálit. Byl jsem očítým svědkem scény, kdy v pražské Pštrosově ulici vyběhl z vinárny muž jen v košili rozepnuté do půli chlupatých prsou a halekal do mobilu: Tak jsme právě dorazili do tý Jihlavy, miláčku. Pokud to byl Pražák zvyklý dodržovat na dálnici stotřicítku a jel z Brna, právě získal hodinu času k dobru. Jenže každá zdánlivě jednoduchá věc má vždycky nějaké mouchy:

Jednou jsem se k téhle nedůstojné taktice uchýlil. Tak akorát přijíždíme na Zličín, povídám ženě, která se dotazovala na průběh méj cesty z Plzně. Ukončete výstup a nástup, dveře se zavírají. Příští zastávka Černý Most, povídá mojí ženě ten podrazák z reproduktoru nad mou hlavou. Navíc asi není daleko doba, kdy bude mobilní telefon poskytovat nejen informaci o vlastní buňce, ale i o buňce volaného čísla. Pokud už to tedy některé neumějí.

Řešením není dokonce ani to, že si mobil zapomenete doma nebo ho vypnete. To se totiž nedá použít jako univerzální princip. Když se vám mobil vybije pokaždé, když jste cítit knajpou a kapsy máte plné vizitek nějakých divných asistentek, je to dřív nebo později trochu nevěrohodné.

Takže si představuju, jaká to bude krása, až se to s těmi odstíněnými hledišti divadel rozšíří třeba na hospody. Všude budou reklamní slogany jako: U nás nemáme signál. Nesignálový prostor. Čistá hospoda. A tak. Nebo třeba v kuželnách. Squashových halách. Nebo sto metrů kolem každého rybníka, kde je povoleno rybařit. Taková místa by byla přece strašně vyhledávaná. Mobilní operátoři se začnou předhánět v tom, kdo kde nemá signál: V naší síti neuvíznete. Nenechte se ulovit. Reklamní textaři budou pořádát závody v líčení orwellovských praktik konkurence.

A chlapi, když budou mít své dny, přijdou před půlnocí z barů příjemně uvolnění a vypovídání za svými dobrými

ženami, na které se tím pádem budou upřímně těšit, a zašeptají jim do ouška: Úplně jsem ztratil přehled o čase, pusinko. Chtěl jsem ti zavolat, ale to víš: U Kulatý báby není signál.